

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (шести състав)

10 юни 2021 година *

„Преюдициално запитване — Договори за потребителски кредити — Директива 2008/48/ЕО — Риск от свръхзадлъжнялост — Член 8 — Задължение на заемотателя да провери кредитоспособността на потребителя — Член 23 — Ефективен, пропорционален и възпиращ характер на санкцията в случай на неизпълнение на това задължение“

По дело C-303/20

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Sąd Rejonowy w Opatowie I Wydział Cywilny (Районен съд Опатов, I гражданско отделение, Полша) с акт от 27 септември 2019 г., постъпил в Съда на 8 юли 2020 г., в рамките на производство по дело

Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg)

срещу

КМ,

при участието на:

Prokuratura Okręgowa w Kielcach,

СЪДЪТ (шести състав),

състоящ се от: L. Bay Larsen, председател на състава, С. Toader (докладчик) и М. Safjan, съдии,

генерален адвокат: G. Pitruzzella,

секретар: А. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

- за Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg) SA, от W. Kołosza, radca prawny,
- за полското правителство, от В. Majczyna, в качеството на представител,

* Език на производството: полски.

– за Европейската комисия, от G. Goddin и A. Szymkowska, в качеството на представители, предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на членове 8 и 23 от Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета (ОВ L 133, 2008 г., стр. 66).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg) SA (наричано по-нататък „Ultimo Portfolio Investment“), цесионер на Aasa Polska SA, и КМ, физическо лице, относно плащането на вземане, произтичащо от договор за потребителски кредит.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Съображения 26 и 47 от Директива 2008/48 гласят:

„(26) [...] В условията на разрастващ се кредитен пазар е особено важно кредиторите да не кредитират по безотговорен начин или да не предоставят кредити без предварителна оценка на кредитоспособността, а държавите членки следва да упражняват необходимия надзор с цел избягване на такова поведение и следва да приложат необходимите средства за санкциониране на кредиторите в случаите, в които те процедурат по този начин. [...] кредиторите следва да имат отговорността да проверяват кредитоспособността на всеки отделен потребител. За тази цел те могат да използват не само информацията, предоставена от потребителя при изготвянето на съответния договор за кредит, но също и информацията, придобита по време на продължителни търговски отношения. Властите на държавите членки могат да предоставят на кредиторите подходящи указания и насоки. Потребителите също така следва да действат благоразумно и да спазват договорните си задължения.

[...]

(47) Държавите членки следва да установят система от санкции за нарушаване на [националните разпоредби, приети съгласно] настоящата директива и да гарантират тяхното привеждане в изпълнение. Докато изборът на санкции е по усмотрение на държавите членки, то предвидените санкции следва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи“.

- 4 Член 8 от тази директива, озаглавен „Задължение за оценка на кредитоспособността на потребителя“, предвижда в параграф 1:

„Държавите членки гарантират, че преди сключването на договора за кредит кредиторът оценява кредитоспособността на потребителя въз основа на достатъчно информация, получена, когато е уместно, от потребителя и, ако е необходимо, въз основа на справка в съответната база данни. Държавите членки, чието законодателство задължава кредиторите да направят оценка на кредитоспособността на потребителя въз основа на справка в съответната база данни, могат да запазят в сила това изискване“.

- 5 Член 23 от разглежданата директива, озаглавен „Санкции“, предвижда следното:

„Държавите членки установяват система от санкции за нарушаване на националните разпоредби, приети съгласно настоящата директива, и вземат всички необходими мерки за гарантирано прилагане на тези санкции. Предвидените санкции следва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи“.

Полското право

- 6 Ustawa o kredycie konsumenckim (Закон за потребителския кредит) от 12 май 2011 г. (Dz. U. от 2011 г., бр. 126, позиция 715) транспонира Директива 2008/48 в полското право. Член 9 от този закон (наричан по-нататък „Законът за потребителския кредит“), в редакцията му, приложима към главното производство, гласи:

„1. Преди сключване на договор за потребителски кредит кредиторът е длъжен да извърши оценка на кредитоспособността на потребителя.

2. Оценката на кредитоспособността се извършва въз основа на информация, получена от потребителя, или въз основа на информация, събрана от съответните бази данни или регистрите с данни на кредитора.

3. При поискване от кредитора потребителят е длъжен да представи документите и информацията, необходими за извършване на оценката на кредитоспособността.

4. Ако кредиторът е банка или друга институция, оправомощена по силата на закона да отпуска кредити, оценката на кредитоспособността се извършва съгласно член 70 от Закон за банките от 29 август 1997 г. и другите приложими правила за тези субекти, като се вземат предвид параграфи 1—3“.

- 7 Член 24 от Ustawa — Kodeks Wykroczeń (Закон за приемане на Административнонаказателен кодекс) от 20 май 1971 г. (наричан по-нататък „Административнонаказателният кодекс“) гласи:

„1. Глобата е в размер на 20—5 000 злоти (полски злоти (PLN)), освен ако в закон е предвидено друго.

2. Ако за административно нарушение, извършено с цел извличане на имуществена облага, се налага наказание арест, заедно с това наказание се налага и глоба, освен ако налагането на глоба не е целесъобразно.

3. При налагането на глоба се вземат под внимание доходите на извършителя, неговите лично и семейно положение, имуществено положение и възможности за приходи“.
- 8 Съгласно член 45, параграф 1 от този кодекс наказуемостта за административното нарушение отпада, ако е изтекла една година от извършването му, ако в същия период е започнало производство, наказуемостта за административното нарушение отпада с изтичането на 2 години след края на този период.
- 9 Член 138с от посочения кодекс предвижда:
- „1а. Със същото наказание (глоба) се наказва онзи, който при сключването с потребител на договор за потребителски кредит не изпълни задължението за оценка на кредитоспособността.
- [...]
4. Ако предприятието е субект, който не е физическо лице, предвидената в разпоредбите на параграфи 1—3 отговорност се носи от лицето, управляващо предприятието, или лицето, оправомощено да сключва договори с потребителите“.
- 10 Съгласно член 5 от Ustawa — Kodeks cywilny (Закон за приемането на Гражданския кодекс) от 23 април 1964 г., в редакцията му, приложима към делото по главното производство, граждански съд може по искане на някоя от страните или служебно да отхвърли претенциите на ищеца, като се позове на разпоредбата, санкционираща злоупотребата с право.
- 11 Съгласно член 320 от Ustawa — Kodeks postępowania cywilnego (Закон за приемането на Граждански процесуален кодекс) от 17 ноември 1964 г., в редакцията му, приложима към спора в главното производство:
- „В случаите, когато това е особено обосновано, съдът може да разпорежи изпълнението на престацията да се извърши на няколко части, а при доставки на недвижим имот или при извеждане от имот, може да определи подходяща дата за изпълнението на тази престация“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

- 12 Както следва от акта за преюдициално запитване, на 23 май 2018 г. Aasa Polska, установено във Варшава (Полша), и КМ сключват договор за потребителски кредит. Размерът на този кредит е 5000 PLN (приблизително 1080 EUR), а общата дължима сума възлиза на 8626,58 PLN (приблизително 1862 EUR). Тази сума се състои от главницата по заема, лихвите за целия срок на действие на договора в размер на 536,58 PLN (приблизително 115 EUR), такса за подготовка в размер на 2490 PLN (приблизително 537 EUR) и административна такса в размер на 600 PLN (приблизително 130 EUR). Заемът е трябвало да бъде погасен на 24 вноски по 408,00 PLN (приблизително 88 EUR) в периода от 22 юни 2018 г. до 22 май 2020 г.
- 13 Вземането, произтичащо от този договор, е прехвърлено от Aasa Polska на Ultimo Portfolio Investment, чието седалище се намира в Люксембург (Люксембург).

- 14 Към момента на сключване на посочения договор КМ има задължения по 23 договора за кредит и заем, в размер на 261 850 PLN (приблизително 56 500 EUR), а общият размер на месечните вноски по тези задължения е 8198 PLN (приблизително 1770 EUR), като съпругът ѝ също има задължения по 24 договора за кредит и заем. Произтичащите от всички тези договори задължения възлизат на сумата от 457 830 PLN (приблизително 98 840 EUR), а съответните месечни вноски възлизат на 9974,35 PLN (приблизително 2153 EUR). Към посочения момент КМ работи по трудов договор и получава възнаграждение от 2300 PLN нето (приблизително 500 EUR). Съпругът ѝ, който поради здравословни причини не работи, не получава никакъв доход.
- 15 Sąd Rejonowy w Opatowie I Wydział Cywilny (Районен съд Опатов, I гражданско отделение), сезиран на 4 април 2019 г. от Ultimo Portfolio Investment, цесионер на дълг в размер на 7139,76 PLN (приблизително 1540 EUR), ведно със законните лихви, посочва, че разглежданият в главното производство договор е сключен чрез кредитен посредник и че преди сключването на този договор Aasa Polska не е проверило имущественото положение на КМ, нито размера на задълженията ѝ, доколкото при разговорите, предхождащи сключването на посочения договор, не са задавани никакви въпроси относно имущественото ѝ положение, нито въпроси за размера на доходите и за задълженията на съответното домакинство.
- 16 В акта за преюдициално запитване тази юрисдикция посочва, че макар на 14 юни 2019 г. да е разпоредила на Ultimo Portfolio Investment да ѝ предостави допълнителни данни относно предприетите от заемодателя действия за оценка на кредитоспособността на КМ, не ѝ е била предоставена никаква информация в това отношение.
- 17 Запитващата юрисдикция посочва, че съгласно член 8, параграф 1 от Директива 2008/48 държавите членки гарантират, че преди сключването на договора за кредит кредиторът оценява кредитоспособността на потребителя въз основа на достатъчно информация, получена, когато е уместно, от потребителя, и ако е необходимо, въз основа на справка в съответната база данни. Освен това съгласно член 23 от тази директива държавите членки установяват система от ефективни, пропорционални и възпиращи санкции в случай на нарушаване на това задължение, като вземат всички необходими мерки за тяхното прилагане. Според тази юрисдикция обаче действащото полско право не гарантира спазването на тези изисквания, наложени от посочената директива.
- 18 Така запитващата юрисдикция отбелязва, че член 138с, параграфи 1а и 4 от Административнонаказателния кодекс санкционира неспазването на задължението за проверка на кредитоспособността на потребителя единствено с предвидената в член 24 от този кодекс глоба. Освен това член 45 от същия кодекс установява кратки давностни срокове за налагането на тази глоба. Запитващата юрисдикция посочва също, че националното законодателство предвижда ангажиране на отговорността не на заемодателите в качеството им на юридически лица, сключили договори за заем, а само на физически лица като ръководителя на заемодателя или лице, оправомощено от заемодателя да сключва договори с потребителите.
- 19 Ето защо запитващата юрисдикция иска да се установи дали предвидената в Административнонаказателния кодекс санкция отговаря на изискванията на Директива 2008/48 и изразява съмнения относно ефективния, пропорционален и възпиращ характер на тази санкция в случай на неизпълнение на задължението за проверка от заемодателя на кредитоспособността на потребителя.

- 20 При тези обстоятелства Sąd Rejonowy w Opatowie (Районен съд Опатов, I гражданско отделение) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Изпълнено ли е надлежно и в достатъчна степен изискването, наложено на държавите членки в член 23 от Директива [2008/48] — за въвеждане в националното право на ефективни, пропорционални и възпиращи санкции при неизпълнение от кредитора на задължението за оценка на кредитоспособността на потребителя — със санкцията за отговорност за административно нарушение, която е предвидена в член 138с, параграф 1[a] от [Административнонаказателния кодекс] при неизпълнение на задължението за оценка на кредитоспособността на потребителя, съдържащо се в член 8, параграф 1 от [същата директива]?“.

По преюдициалния въпрос

По допустимостта

- 21 Ultimo Portfolio Investment и полското правителство считат по същество, главно, че преюдициалното запитване е недопустимо, тъй като запитващата юрисдикция, която е граждански съд, сезиран с гражданскоправен спор, не е компетентна да наложи на заемодател търговец евентуална глоба по силата на Административнонаказателния кодекс.
- 22 Съгласно практиката на Съда, в рамките на сътрудничеството между него и националните юрисдикции, въведено с член 267 ДФЕС, само националният съд, който е сезиран със спора и трябва да поеме отговорността за последващото му съдебно решаване, може да прецени — предвид особеностите на делото — както необходимостта от преюдициално решение, за да може да се произнесе, така и релевантността на въпросите, които поставя на Съда. Следователно, доколкото поставените въпроси се отнасят до тълкуването на правото на Съюза, Съдът по принцип е длъжен да се произнесе.
- 23 От това следва, че въпросите, които са свързани с тълкуването на правото на Съюза и са поставени от националния съд в нормативната и фактическа рамка, които той определя съгласно своите правомощия и проверката на чиято точност не е задача на Съда, се ползват с презумпция за релевантност. Съдът може да не се произнесе по отправеното от национална юрисдикция преюдициално запитване само когато е очевидно, че исканото тълкуване на правото на Съюза няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора в главното производство, когато проблемът е от хипотетично естество или когато Съдът не разполага с необходимите данни от фактическа и правна страна, за да бъде полезен с отговора на поставените му въпроси (вж. в този смисъл решение от 10 септември 2014 г., Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, т. 38 и цитираната съдебна практика).
- 24 В случая от акта за преюдициално запитване е видно, че запитващата юрисдикция иска да се установят смисълът и обхвата на разпоредба от правото на Съюза, в случая член 23 от Директива 2008/48, чието тълкуване иска от Съда. Посочената юрисдикция е изложила надлежно и точно фактите по спора в главното производство, както и приложимата в главното производство правна уредба, поради което поставеният въпрос не е хипотетичен.

- 25 Освен това, макар Ultimo Portfolio Investment и полското правителство да поддържат по-специално че съгласно полските процесуални норми граждански съд, който се произнася по гражданско дело, не може да приложи санкциите, предвидени в Административнонаказателния кодекс, и че санкцията, предвидена в член 138с, параграф 1а от този кодекс, може да бъде наложена само от наказателна юрисдикция, следва да се припомни, че Съдът по-специално е оправомощен единствено да се произнася по тълкуването или валидността на акт на Съюза с оглед на фактите, които са му посочени от националната юрисдикция. За сметка на това само запитващата юрисдикция е компетентна да тълкува националното законодателство (вж. в този смисъл решение от 11 март 2021 г., Firma Z, C-802/19, EU:C:2021:195, т. 37).
- 26 Поради това преюдициалното запитване е допустимо.

По същество

- 27 С въпроса си запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 23 от Директива 2008/48 трябва да се тълкува в смисъл, че преценката дали предвидените в този член санкции са ефективни, пропорционални и възпиращи, по-специално в случай на неизпълнение на задължението за проверка на кредитоспособността на потребителя, предвидено в член 8 от тази директива, трябва да се извърши, като се вземе предвид единствено разпоредбата от националното право, специално приета при транспонирането на посочената директива.
- 28 От член 8, параграф 1 от Директива 2008/48 следва, че преди сключването на договор за кредит кредиторът е длъжен да направи оценка на кредитоспособността на потребителя, като това задължение евентуално може да включва справка в съответните бази данни. Това задължение цели също така да насърчи отговорното поведение на заемодателя и да му попречи да предоставя кредити на некредитоспособни потребители (вж. в този смисъл решения от 18 декември 2014 г., CA Consumer Finance, C-449/13, EU:C:2014:2464, т. 43, от 6 юни 2019 г., Schyns, C-58/18, EU:C:2019:467, т. 40 и от 5 март 2020 г., OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, т. 20).
- 29 Доколкото цели да предпази потребителите от свръхзадължнялост и неплатежоспособност, това задължение е от основно значение за тези тях (вж. в този смисъл решения от 6 юни 2019 г., Schyns, C-58/18, EU:C:2019:467, т. 41 и от 5 март 2020 г., OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, т. 21 и цитираната съдебна практика).
- 30 Член 23 от Директива 2008/48 предвижда, от една страна, че системата от санкции, приложими в случай на нарушение на националните разпоредби, приети съгласно член 8 от същата директива, трябва да бъде определена по такъв начин, че санкциите да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи, а от друга страна, че държавите членки вземат всички необходими мерки, за да гарантират тяхното прилагане. В тези граници изборът на санкции е по усмотрение на държавите членки (вж. в този смисъл решения от 10 септември 2014 г., Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, т. 59 и цитираната съдебна практика и от 5 март 2020 г., OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, т. 24 и цитираната съдебна практика).
- 31 Макар в случая въпросите на запитващата юрисдикция да се отнасят до единствената санкция, произтичаща от член 24 и член 138с от Административнонаказателния кодекс, от представените пред Съда писмени становища следва — при условие че запитващата юрисдикция потвърди това — че полското право предвижда няколко други санкции,

- по-специално с гражданскоправен характер, които националните юрисдикции могат да наложат в случай на неизпълнение на задължението за проверка на кредитоспособността на потребителя.
- 32 На първо място, въпреки че глобата несъмнено може да представлява възпираща санкция, малкият ѝ размер все пак може да доведе до недостатъчност на тази санкция. Също така обстоятелството, че такава санкция се налага само на физически лица, може да разкрие пропуските на съответното законодателство (вж. по аналогия решение от 4 март 2020 г., *Bank BGŻ BNP Paribas*, C-183/18, EU:C:2020:153, т. 48 и цитираната съдебна практика). Освен това, за да бъде дадена санкция ефективна и възпираща, е важно нарушителите да бъдат лишени от икономическите облаги, произтичащи от извършените от тях нарушения (вж. по аналогия решение от 11 февруари 2021 г., *К. М. (Санкции, наложени на капитана на плавателен съд)*, C-77/20, EU:C:2021:112, т. 48). Преди всичко подобна санкция не може да осигури достатъчно ефективно защитата на потребителите срещу рисковете от свръхзадължнялост и неплатежоспособност, която Директива 2008/48 цели, ако не оказва влияние върху положението на потребител, на когото е бил предоставен кредит в нарушение на член 8 от тази директива (вж. в този смисъл решение от 5 март 2020 г., *OPR-Finance*, C-679/18, EU:C:2020:167, т. 38).
- 33 При това положение следва да се припомни, на второ място, че съгласно член 288, трета алинея ДФЕС директивата, като обвързва държавите членки адресати по отношение на постигането на даден резултат, оставя на националните власти свобода при избора на формата и средствата за постигане на този резултат (решение от 21 април 2016 г., *Radlinger и Radlingerová*, C-377/14, EU:C:2016:283, т. 76 и цитираната съдебна практика).
- 34 Следователно транспонирането на дадена директива не изисква непременно законодателни действия във всяка държава членка. В частност, съгласно постоянната практика на Съда, наличието на общи принципи или на общи правила може да обезсмисли транспонирането чрез допълнителни специфични закони или подзаконови мерки, при условие все пак че тези норми гарантират на практика цялостното прилагане на директивата и че ако съответната разпоредба от посочената директива цели да създаде права за частноправните субекти, произтичащото от тези принципи правно положение е достатъчно точно и ясно и предоставя възможност на носителите на права да се запознаят с тези права в пълния им обем и при необходимост да се позовават на тях пред националните юрисдикции (вж. в този смисъл решение от 3 декември 2009 г., *Комисия/Белгия*, C-475/08, EU:C:2009:751, т. 41 и цитираната съдебна практика).
- 35 От това следва, че за да се определи дали национална правна уредба гарантира в достатъчна степен изпълнението на задълженията, произтичащи от дадена директива, е важно да се вземе предвид не само правната уредба, специално приета за целите на транспониране на тази директива, но и всички налични и приложими правни норми.
- 36 Така от практиката на Съда следва, че макар член 23 от Директива 2008/48 да изисква санкциите да бъдат възпиращи, съдилищата трябва да разполагат с право на преценка, което им позволява да изберат, в зависимост от обстоятелствата по случая, мярката, пропорционална на тежестта на установеното неизпълнение на задължение (вж. в този смисъл решения от 9 ноември 2016 г., *Home Credit Slovakia*, C-42/15, EU:C:2016:842, т. 63 и от 5 март 2020 г., *OPR-Finance*, C-679/18, EU:C:2020:167, т. 26). Ето защо националните юрисдикции трябва да вземат предвид всички норми на националното право и да ги

тълкуват, доколкото е възможно, с оглед на текста и на целите на тази директива (вж. в този смисъл решения от 27 март 2014 г., *LCL Le Crédit Lyonnais*, C-565/12, EU:C:2014:190, т. 54 и от 5 март 2020 г., *OPR-Finance*, C-679/18, EU:C:2020:167, т. 41).

- 37 След като, както в настоящия случай, за да санкционира нарушение на задължението за проверка на кредитоспособността на потребителя, националният законодател е предвидил, освен санкция по административнонаказателния кодекс, и гражданскоправни санкции в полза на съответния потребител, тези санкции трябва — с оглед на особено значение, което Директива 2008/48 придава на защитата на потребителите — да се прилагат при спазване на принципа на ефективност (решение от 5 март 2020 г., *OPR-Finance*, C-679/18, EU:C:2020:167, т. 39).
- 38 В настоящия случай от преписката, с която разполага Съдът следва — при условие че запитващата юрисдикция направи съответните проверки — че сред предвидените от националната правна уредба разпоредби се включва отпадане на правото на лихви, разделяне на изпълнението на договора на траншове, които не са лихвоносни, и недействителност на някои клаузи по силата на националната правна уредба за транспониране на Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори (ОВ L 95, 1993 г., стр. 29; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 2, стр. 273) или на Директива 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2005 година относно нелоялни търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар и изменение на Директива 84/450/ЕИО на Съвета, Директиви 97/7/ЕО, 98/27/ЕО и 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, и Регламент (ЕО) № 2006/2004 на Европейския парламент и на Съвета („Директива за нелоялни търговски практики“) (ОВ L 149, 2005 г., стр. 22; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 14, стр. 260).
- 39 Що се отнася най-напред до отпадането на правото на лихви, Съдът вече е постановил, че подобна санкция, предвидена от националното право, трябва да се счита за пропорционална по смисъла на член 23 от Директива 2008/48 по отношение на случаите на нарушение от страна на заемодателя на задължение със съществено значение в контекста на посочената директива (вж. в този смисъл решение от 9 ноември 2016 г., *Home Credit Slovakia*, C-42/15, EU:C:2016:842, т. 69—71 и цитираната съдебна практика).
- 40 Както бе посочено в точки 29 и 30 от настоящото решение, предвиденото в член 8, параграф 1 от Директива 2008/48 задължение за проверка на кредитоспособността на потребителя има такова съществено значение.
- 41 По-нататък, що се отнася до разделянето на изпълнението на договора, то може да позволи да се вземе предвид положението на потребителя и да се избегне излагането му на особено неблагоприятни последици (вж. в този смисъл решение от 26 март 2019 г., *Abanca Corporación Bancaria и Bankia*, C-70/17 и C-179/17, EU:C:2019:250, т. 56, 58 и 59 и цитираната съдебна практика).
- 42 Накрая, за да изпълни изискванията на член 23 от Директива 2008/48, запитващата юрисдикция може да приложи последната във връзка с Директива 93/13, за да стигне евентуално до извода, че клаузите относно прекомерните такси не обвързват потребителя (вж. в този смисъл решение от 3 септември 2020 г., *Profi Credit Polska*, C-84/19, C-222/19 и C-252/19, EU:C:2020:631, т. 97).

- 43 В това отношение запитващата юрисдикция трябва да провери дали прилагането на санкцията, предвидена в Директива 93/13, не е в по-малка степен благоприятно за потребителя от прилагането на обикновената санкция, състояща се в отпадане на правото на лихви, предвидена в националната правна уредба в изпълнение на член 23 от Директива 2008/48 (вж. в този смисъл определение от 16 ноември 2010 г., Pohotovost', C-76/10, EU:C:2010:685, т. 77).
- 44 В същия ред на мисли Съдът вече е постановил, че установяването на нелоялния характер на дадена търговска практика по смисъла на Директива 2005/29 представлява един от елементите, на които компетентният съд може да основе преценката си за неравноправния характер по смисъла на Директива 93/13 на клаузите на договора относно тази практика, съдържащи се в договора между търговеца и потребителя (вж. в този смисъл решения от 15 март 2012 г., Pereničová и Perenič, C-453/10, EU:C:2012:144, т. 47, и от същия ден — BNP Paribas Personal Finance, C-776/19—C-782/19, т. 76)
- 45 С оглед на всички изложени по-горе съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че член 23 от Директива 2008/48 трябва да се тълкува в смисъл, че преценката дали установените в тази разпоредба санкции са ефективни, пропорционални и възпиращи, по-специално в случай на нарушение на предвиденото в член 8 от тази директива задължение за проверка на кредитоспособността на потребителя, трябва да се извършва, в съответствие с член 288, трета алинея ДФЕС, с оглед не само на специалната разпоредба, приета в националното право за транспониране на посочената директива, но и на всички разпоредби на това право, които следва да се тълкуват, доколкото е възможно, в светлината на текста и на целите на тази директива, така че посочените санкции да са съобразени с изискванията на член 23 от нея.

По съдебните разноски

- 46 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (шести състав) реши:

Член 23 от Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета трябва да се тълкува в смисъл, че преценката дали установените в тази разпоредба санкции са ефективни, пропорционални и възпиращи, по-специално в случай на нарушение на предвиденото в член 8 от тази директива задължение за проверка на кредитоспособността на потребителя, трябва да се извършва, в съответствие с член 288, трета алинея ДФЕС, с оглед не само на специалната разпоредба, приета в националното право за транспониране на посочената директива, но и на всички разпоредби на това право, които следва да се тълкуват, доколкото е възможно, в светлината на текста и на целите на тази директива, така че посочените санкции да са съобразени с изискванията на член 23 от нея.

Подписи